

Prvý chovateľský deň na farme mäsového dobytká Movis - AGRO AK Skalica

Vo štvrtok 28. februára 2013 sa v priestoroch Skalickej koliby konala teoretická časť 1. chovateľského dňa, ktorý usporiadala firma Movis-AGRO AK Skalica. Po odborných prednáškach pokračoval program ukážkou stáda v neďalekom stredisku patriacom organizátorskej firme.

Po úvodných pozdravných vystúpeniach organizátorov a významných hostí sa ujal slova konateľ hostiteľskej firmy Ing. Miroslav Straka (1), ktorý predstavil firmu Movis - AGRO AK Skalica, ktorá obhospodaruje 2 000 ha poľnohospodárskej pôdy (z čoho je 1 500 ha ornej pôdy). Okrem Skalice hospodári aj v chotári Vysokej pri Dunaji. Firma okrem 150 dojiacich kráv plemena mäsový simentál (plus 250 jedincov mladého dobytká) chová aj brojlerov (6 turnusov po 120 000 vtákov). Jej ročný obrat je 2,5 mil. €.

Záhorácké hovjadzi®

Túto regionálnu značku predstavil riaditeľ firmy AGROPARTNER Plavecké Podhradie Ing. Vladimír Chovan (2). Firma sa venuje celoročnému chovu dojiacich kráv už od roku 2008. Okrem dojníc vlastného stáda tvorili základ stáda dojiacich kráv aj nakúpené jedince.

Filozofiu firmy, ktorá je založená na bezstresovom chove zvierat na pasienku sa snažili pretaviť aj do loga obchodnej značky. Pri jeho tvorbe sa riadili zásadou, že by malo byť ľahko identifikovateľné a zapamätateľné. Použili regionálne ornamente a farby typické pre tento región: žltá, červená, modrá a zelená. Zvolený typ písma (RAVIE) tiež korešponduje s prvkami ľudovej ornamentiky, používanými na Zá-

horí. Okrem spomínanej značky Záhorácké hovjadzi® je snahou etablovať aj značku Záhorácké teleci®. Spomínaná značka by mala podľa Vladimíra Chovana pomôcť zvýšiť predaj hovädzieho mäsa, pretože týmto krokom sa stráca anonymita slovenskej hovädziny (zatiaľ na regionálnej úrovni) a spotrebiteľ dostáva do rúk produkt známeho pôvodu a hlavne zaručenej kvality. Rastu dopytu po kvalitnom značkovom mäse by mala predchádzať intenzívna mediálna kampaň. Druhou vecou je odbyť, ktorý by mal byť vo firme AGROPARTNER Plavecké Podhradie realizovaný prostredníctvom vlastnej farmárskej predajni, ako aj priamym rozvozom tovaru k zákazníkovi chladiarenským nákladným automobилоm.

Počet dojiacich bude rásť aj naďalej

Problémom je však nedostatočná produkcia plemenných býkov. To sú dva najdôležitejšie momenty

z prednášky člena predstavenstva Zväzu chovateľov mäsového dobytká na Slovensku a pracovníka CVŽV Nitra Ing. Petra Poláka, PhD., (3). Za ostatných 23 rokov sa zvýšil počet dojiacich kráv u nás na približne 50 000. Kým v 70-tych rokoch minulého storočia sa u nás chovalo v tomto systéme len plemeno hereford, v súčasnosti vedie ZCHMD plemenné knihy pre 15 špecializovaných plemien a 2 kombinované plemená (slovenské strakaté a slovenské pinzgauské). Najpočetnejšie zastúpenie má v tomto systéme plemeno charolais a jeho krížence. Baštou chovu dojiacich kráv na Slovensku je Prešovský kraj, kde sa chová 50,69 % kráv. Za ním nasleduje košický (20,79 %) a Žilinský kraj (12,69 %). Podľa prepočtov Ing. Poláka by na spomínanú populáciu kráv bolo potrebných ročne 330 plemenníkov, ich ročná produkcia na Slovensku však dosahuje len 164 jedincov. K tomu treba pripočítať 70 plemenníkov slovenského strakatého

Časť kráv a teliat je ustajnená v adaptovanom sklade hnoja (neskoršie telenia).

Teliatá sa rodili od začiatku novembra – spolu s matkami sú ustajnené v otvorených kotercoch.

Preventívne technické opatrenie proti úniku teliat z kotercov.

plemena určených pre mäsové stáda. Stále je to však o necelú stovku menej ako by sme potrebovali. Ekonomika chovu dojčiacich kráv je podľa sledovaného súboru chovov spolupracujúcich s CVŽV strato-vá (bez dotácií). Priemerná strata za obdobie rokov 2007-2011 dosiahla 723 €/kravu.

Reprodukcia naša každodenná

Podľa MVDr. Ondřeja Bečvářa (4) je v stáde dobrá reprodukcia vtedy, ak je dĺžka obdobia telenia 45-90 dní, ak je teľnosť kráv po 3 cykloch 95 %, ak je úhyn teliat do 5 % (do 10 % vrátane mŕtvo narodených jedincov) a ak je servis perióda 83 dní. Vtedy sa podarí dostať medziobdobie v stáde na úroveň 365 dní.

Pri práci so stádom je možné využiť okrem zimného telenia aj letné. V USA sa to zvykne aj kombinovať. Do mimosezónneho telenia sa zaraďujú plemennice, ktoré nezostali teľné v klasickom termíne. Tento spôsob umožňuje aj lepšie rozložiť predaj teliat počas roka (prispôsobenie sa vývoju cien).

Z hľadiska zverozdravotného i ekonomického je podľa dr. Bečvářa dôležité si uvedomiť, že plošné odčervovanie dospelých plemenníc je potrebné len v prípade výskytu motolíc a pľúcničiek. Pre prevenciu prenosu nebezpečných ochorení je dôležitá čistota teliaceho miesta. Preto je dobré pravidelne odsúvať oteľené kravy s teľtami do ďalšieho oplôtku, resp. naopak (presun neoteľených plemenníc od oteľených).

Ekonomiku ovplyvňuje reprodukcia

Podľa slov Ing. Pavla Káčera (5) dokážu zlé reprodukčné výsledky zmazať rozdiely medzi geneticky špičkovým a priemerným stádom. Ak geneticky špičkový chov odstaví namiesto 90 teliat na 100 kráv za rok len 74, jeho ekonomické výsledky sú na úrovni 82 % (pri 90 teľtách by to bolo 100 %). Ak však priemerný chov odstaví 90 teliat/100/rok dostane sa na úroveň 84 %. Ak priemerný chov zlyhá (odstav 74 teliat/100 kráv/rok) jeho ekonomika je len na úrovni 68 %.

Jednou z dôležitých podmienok úspešnej reprodukcie je vhodná telesná kondícia kráv a jalovic v čase telenia. V prípade kráv by mala byť 5 a jalovic 6 (10 bodovej stupnice). Na jeseň po odstave teliat by to malo byť naopak. Pri zostavovaní kŕmnych dávok treba dať pozor aj na vybalancovanie minerálnej výživy. Do úvahy treba vziať aj fakt, že priemerné seno je deficitné prakticky vo všetkých mikroprvkoch s výnimkou Mn a Mg.

Na druhej strane treba adekvátne využívať aj možnosti samčej populácie. V prvom rade treba plemeníkom prideliť adekvátny počet plemenníc: Mladému len 8-15 a staršiemu nie viac ako 30 plemenníc!

V tejto sekcii ešte nie je spomínaná zábrana.

Bez kontroly užítkovosti to nejde

Jan Kopecký (6) z Českého svazu chovateľů masného skotu (ČSCHMS) prezentoval systém kontroly užítkovosti dojčiacich kráv v Českej republike, kde sa chová v tomto systéme takmer 180 000 kráv (jedna tretina všetkých kráv v ČR). V kontrole užítkovosti je v súčasnosti okolo 18 000 kráv (ako vraví: „Ide nám o kvalitu!“). V Českej republike sa vedú plemenné knihy pre 21 plemien mäsového dobytká (k 31. 12 2013 bolo v nich zapísaných 24 724 plemenníc). Podobne ako u nás aj tu má najvyššie zastúpenie plemeno charolais a jeho krížence.

V rámci kontroly užítkovosti sa vyhodnocuje priebeh pôrodu (väčšina pôrodov je v stupni 1 a 2), zisťuje sa rast teliat (vo veku 120, 210 a 365 dní), resp. mladých plemenných býkov v odchovniach a tiež sa vykonáva lineárne hodnotenie. Ročne sa takto ohodnotí okolo 7 000 plemenníc. V rámci lineárneho hodnotenia sa posudzuje veľkosť a kapacita tela, osvalenie a užítkový typ.

ČSHMS vypočítava na základe údajov plemenné hodnoty zvierat a od roku 2012 participuje na medzinárodnom programe INTERBEEF, čo umožňuje výmenu informácií a skúseností s vyspelými chovateľskými krajinami. V ČR je v súčasnosti dostatok kvalitných plemenných býkov, ktoré pochádzajú v prevažnej miere z domácich chovov. Vlani ich bolo vybraných do plemenitby 1 373 (z toho z dovozu len 188).

Movis AGRO AK - NAJ slovenský chov

Aj takto by sa dalo zhrnúť posolstvo vystúpenia hlavného zootehnika firmy Ing. Ivana Nemčovského (7). Výsledky tohto chovu sme vám predstavili aj na stránkach nášho mesačníka. Ing. Nemčovský a Ing. Straka sa okrem iného môžu pochváliť aj niekoľkými umiestneniami v prvej trojke súťaže NAJ slovenský chov, vrátane víťazstva vo svojej kategórii v roku 2010. Vlani sme vám v augustovom vydaní Slovenského CHOVu predstavili aj NAJlepšiu kravu plemena mäsový simental. V stáde vykonáva kontrolu užítkovosti aj ČSCHMS. Cieľom manažérov chovu je mať 200 dospelých plemenníc a dlhodobou produkovať nielen samčič, ale aj samičí plemenný materiál na predaj (vlani predali prvých 25 teľných jalovic do ČR). Po získaní štatútu chovu úradne bez výskytu IBR by sa cieľom ich jalovic mohli stať aj ďalšie krajiny.

Prezentácia Ing. Nemčovského pokračovala na farme, kde si účastníci chovateľského dňa mohli prezrieť stádo matiek s teľtami i plemenné býky. Telenie v aktuálnej sezóne začalo v tomto stáde už vlani 1. novembra.

Marián Dukes
Slovenský CHOV
Snímky: autor

1

2

3

4

5

6

7